

7.6.2023

**NAISIIN KOHDISTUVAN VÄKIVALLAN JA PERHEVÄKIVALLAN TORJUNNAN TOIMIKUNTA,
PÖYTÄKIRJA 2/2023****Aika** KE 7.6.2023 klo 13:00-16:00**Paikka** Teams-yhteys

Osallistujat

- Päivi Sillanaukee, STM (pj.)
- Jari Keinänen, STM (vpj.)
- Elina Kervinen, THL (sihteeri)

Jäsen:

- Satu Sistonen, UM
- Minna Piispa, OM
- Arto Hietanen, SM
- Piia Pekola, VM
- Anssi Pirttijärvi, OKM
- Varpu Taarna, TEM
- Minna Viuhko, STM
- Pekka Heikkinen, POHA
- Jaakko Lindfors, OPH
- Minna Malviniemi, Valvira
- Elisa Niklander, THL
- Maria Salenius, Kuntaliitto
- Pekka Hänninen, Tilastokeskus
- Peter Levlin, VKST
- Venla Roth, ihmiskauppa/VN
- Tiina Muukkonen, Jäty

Varajäsen:

- Kaisa Leidy, UM
- Elina Ruuskanen, OM
- Heidi Kankainen, SM
- Outi Luoma-aho, VM
- Kirsi Alila, OKM
- Anna Bruun, TEM
- Marjo Malja, STM
- Måns Enqvist, POHA
- Anne Kolehmainen, OPH
- Lilli Autti, Valvira
- Suvi Nipuli, THL
- Tarja Tenkula, Kuntaliitto
- Marjut Pietiläinen, Tilastokeskus
- Pia Mäenpää, VKST
-
- Sanna Leppäjoki-Tiistola, Jäty

Pysyvät asiantuntijat:

- Mari McAteer, Tasa-arvovaltuutetun toimisto
- Leena Leikas, Ihmisoikeuskeskus
- Marjo Rantala, Yhdenvertaisuusvaltuutetun toimisto
- Päivi Yli-Pietilä, STM/tasa-arvoyksikkö

Erikseen kutsutut asiantuntijat:

- Jenni Krogell, THL
- Henna Attila, Tilastokeskus
- Miina Keski-Petäjä, Tilastokeskus
- Riina Länsikallio, OPH

Pöytäkirja

1 Kokouksen avaus ja esityslistan hyväksyminen

Varapuheenjohtaja Jari Keinänen toimi kokouksen puheenjohtajana ja avasi kokouksen. Esityslista hyväksyttiin.

2 Edellisen kokouksen pöytäkirjan tarkastaminen

Edellisen kokouksen pöytäkirja (7.3.2023) on lähetetty toimikunnalle kokouskutsun mukana. Pöytäkirja hyväksyttiin.

Pöytäkirjan tarkastamisen jälkeen NAPEn uusi pääsihteeri Elina Kervinen esittäytyi. Kervinen on työskennellyt aiemmin pitkään naisiin kohdistuvan väkivallan vastaisissa tehtävissä mm. YK:lla ja Euroopan kriminaalipolitiikan instituutissa HEUNI:ssa ja on aloittamassa NAPEn pääsihteerin tehtävässä innostunein ja avoimin mielin. Kervinen koordinoi NAPEn toimintaa Terveyden ja hyvinvoinnin laitokselta käsin.

3 Gender-based violence survey (Henna Attila, Miina Keski-Petäjä ja Marjut Pietiläinen/Tilastokeskus)

Tilastokeskuksen Henna Attila, Miina Keski-Petäjä ja Marjut Pietiläinen esittelivät Eurostatin Gender-Based Violence (GBV) -tutkimuksen tuloksia (PP-esitys liitteenä). Tutkimuksessa selvitettiin sukupuoleen perustuvan väkivallan yleisyyttä EU:ssa. Keskiössä oli naisten kokemaa lähisuhdeväkivaltaa, mutta tutkimuksessa tarkasteltiin myös miesten kokemaa väkivaltaa. Kansalliset tulokset julkaistaan elokuun lopussa 2023.

Eurostatin mukaan 17 EU-jäsenmaata on osallistunut tutkimukseen ja osassa maista tiedonkeruu on vielä kesken. Tavoitteena on saavuttaa kaikki jäsenmaat. Euroopan perusoikeusvirasto (FRA) tulee toteuttamaan tutkimuksen maissa, jotka eivät sitä itse toteuta. Tulokset odotettavissa vuonna 2025.

Eurostat on julkaissut muutamia kansainvälisiä vertailuja. Trendinä on, että väkivallan yleisyys Pohjoismaissa on korkeammalla tasolla ja Itä-Euroopassa matalammalla. Trendit ovat aika lailla samat kuin FRA:n v. 2014 tutkimuksessa. Tärkeä muistaa, että kansainvälinen vertailu on vaikeaa, ja Suomen tuloksia kannattaakin vertailla suhteessa samankaltaisiin maihin kuten Pohjoismaihin.

4 Eduskunnan joululahjarahojen käyttö

Minna Viuhko muistutti, että eduskunta on antanut NAPElle 300 000e joululahjarahaa Istanbulin sopimuksen toimeenpanoa varten. Joululahjarahat tulee käyttää vuosien 2023 ja 2024 aikana. Viuhko esitteli kolmea esitystä, joita NAPEn työvaliokunta on puoltanut NAPElle ehdotettavaksi.

- 1) THL / Nollalinja - 50 000e Nollalinjan chat-palvelun jatkamiseksi; joululahjaraha ei ratkaise pysyvästi chatin toimintaa, mutta tukee toimintaa vuoden 2023 loppuun asti (toimenpide 2.6.)
- 2) THL / Selvitys väkivallan tekijöille tarkoitettuista katkaisuohjelmista - 30 000e (toimenpide 2.5.)
- 3) THL / Hyvinvointialueiden tukeminen lähisuhdeväkivallan vastaisessa työssä ja Seri-tukikeskusten koordinaatio - 80 000e (toimenpide 2.1. ja 2.9.)

Lisäksi Viuhko kertasi muita NAPEssa esillä olleita ehdotuksia:

- SM on ehdottanut yhteiskoulutusta poliisien kanssa, mutta konkreettista esitystä ei ole tehty (toimenpide 1.10.)

- Selvitys siitä miten korkeakouluissa koulutetaan lähisuhdeväkivallasta ja siihen puuttumisesta – keskustelua jatketaan OKM:n kanssa
- Laaditaan tietopohjan lisäämiseen tähtäävä taustaselvitys perheväkivaltaan liittyvistä oleskelulupahakemuksista ja ulkomaalaislain (Ulkl 54.7 §) nojalla myönnettyistä oleskeluluvista sekä lain soveltamisesta käytännössä (toimenpide 3.4.) – keskustelua jatketaan SM:n ja Migrin kanssa.

Elina Kervinen ehdotti lisäksi kansalaisjärjestöjen tukemista GREVIOLle raportoinnissa. Ehdotus ei liity suoranaisesti Istanbulin sopimuksen toimeenpanosuunnitelman toimenpiteisiin, mutta vastaa Istanbulin sopimuksen artikla 9 velvoitetta kansalaisyhteiskunnan ja -järjestöjen työn tukemisesta. Arvio n. 10 000e.

NAPE hyväksyi THL:n kolme esitystä ja muiden ehdotusten selvittelyä sovittiin jatkettavan. Huomautettiin, että Nollalinjan ja Seri-tukikeskusten toiminta tulisi olla pysyvän rahoituksen piirissä. Hyvinvointialueiden tukemista pidettiin todella tärkeänä, ja etenkin johtavien virkahenkilöiden koulutusta. Kansalaisjärjestöjen raportoinnin tukeminen sai myös kannatusta.

Puheenjohtaja pyysi lähettämään uusia ehdotuksia joululahjarahojen käytöstä elokuun puoliväliin mennessä Minna Viuhkolle ja Elina Kerviselle. Ehdotukset käsitellään ensin NAPEn työvaliokunnassa ja tuodaan sitten NAPEn seuraavaan kokoukseen, joka pidetään syyskuussa.

5 Väkivallan ja häirinnän vastainen työ opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla (Riina Länsikallio/OPH)

Riina Länsikallio Opetushallituksesta (OPH) esitteli opetus- ja kulttuuriministeriön (OKM) 14 toimenpiteen ohjelmaa kiusaamisen, väkivallan ja häirinnän ennaltaehkäisemiseksi (PP-esitys liitteenä). Toimenpideohjelma on ollut käynnissä tammikuusta 2021. OPH toteutti kaksi toimenpidettä, mm. 'Ei kaikelle väkivallalle' -kokonaisuuden, joka julkistettiin 01/2023. Kokonaisuus sisältää sivuston ja materiaaleja, mm. eri kielillä tekstitettyjä lyhytvideoita ja podcasteja sekä ohjeistuksia kasvatuksen ja koulutuksen ammattilaisille väkivallan ennaltaehkäisemiseksi.

OKM:n Anssi Pirttijärvi esitteli lisäksi hallitusohjelmakortit OKM:n hallinnonalalta.

6 Naisiin kohdistuvan väkivallan torjuntaohjelman loppuraportti (Elina Ruuskanen/OM)

Elina Ruuskanen oikeusministeriöstä (OM) esitteli naisiin kohdistuvan väkivallan torjuntaohjelman loppuraporttia (PP-esitys liitteenä). Torjuntaohjelmaa toteutettiin vuosina 2020–2023 ja kaikki ohjelman 32 toimenpidettä saatiin toteutettua. Toimeenpanoon oli käytössä rahoitusta 400 000e/vuosi. Loppuraportti julkaistiin maaliskuussa 2023 ja ohjelmasta tehdään vielä ulkopuolinen arviointi syksyllä 2023. Ohjelmassa ennaltaehkäisevä työ oli keskiössä, lisäksi digitaalinen ja kunniaan liittyvä väkivalta erityisinä teemoina, ja väkivallan tekijöiden kanssa tehtävä työ. Isoimpina onnistumisina Ruuskanen mainitsi seksuaalisen häirinnän vastaisen kampanjan 'Kyllä kaikki meistä', jossa keskiössä oli väkivallan sivustakatsojan rooli väkivaltaan puuttumisessa. Lisäksi Ruuskanen mainitsi pelistudioiden kannustamisen pelien sukupuoliroolien ja maailmankuvan moninaistamisessa ja naisvankiselvityksen onnistumisina. Suurimpina haasteina Ruuskanen mainitsi puolestaan esitutkinta- ja rikosprosessiviranomaisille suunnatun koulutuskokonaisuuden toteuttamiseen liittyneet ongelmat, mm. osallistujien vähäisyyden, sekä VN TEAS-hankkeiden aineistojen saatavuusongelmat.

7 JÄTYN kuulumiset

JÄTYN puheenjohtaja Minna Viuhko kertoi aluksi JÄTYN viime kokouksessa käydystä OM:n Jussi Matikkalan alustuksesta FGM-mietinnöstä. Alustuksen jälkeen kokouksessa käytiin kriittistä keskustelua aiheesta, esimerkiksi siitä, miten naisiin kohdistuvan väkivallan näkökulma tuli esiin lainvalmistelussa.

Tiina Muukkonen nosti esiin EU:n NKV-direktiivin ja kysymyksen siitä, kuinka se vaikuttaa järjestöjen toimintaan, sisältääkö se mahdollisia riskejä järjestökentälle. Lisäksi Muukkonen mainitsi, että JÄTYssä on suunniteltu Teams-kanavan käyttöönottoa, mutta se ei ole vielä edennyt. Sanna Leppäjoki-Tiistola lisäsi vielä, että vähemmistöjen huomioiminen läpileikkaavasti olisi tärkeää NAPEn työssä. Lisäksi hän toivoi NAPEn ja JÄTYn väliseen kommunikointiin lisää ennakoitavuutta, johon Teams-kanava voi vastata.

8 Ajankohtaiset asiat

Satu Sistonen UM:stä kertoi, että Istanbulin sopimuksen osapuolten komitean Suomea koskevat päätelmät hyväksyttiin Strasbourgissa kesäkuussa. Osapuolten komitea osoitti kiireellisimmät suositukset täytäntöönpantavaksi GREVION suositusten pohjalta ja seuraa suositusten toimeenpanoa. Lisäksi suoritettiin GREVION uusien jäsenten valinta. Sopimusvaltiot esittivät omia ehdokkaitaan ehdolle ja tällä kerralla valittiin 6 uutta jäsentä pitkässä äänestysprosessissa (yhteensä 15 kierrosta). Päivi Hirvelä valittiin viime vuonna Suomen ehdokkaana. Sistonen lisäsi vielä, että GREVION toinen valvontakierros on alkanut, ja Suomen raportin määräaika on 26.10.2023. Ministeriöiden määräaika on elokuun puolivälissä. Ennen juhannusta pidetään asiasta palaveri ministeriöiden kesken. GREVIO vieraillee Suomessa 02-03/2024.

Minna Viuhko mainitsi liittyen hallitusohjelmaneuvotteluihin, että NAPE ei valmistellut blogia hallitusohjelmataivoitteista, sillä harvalta ministeriöltä/ NAPEn jäseneltä tuli tietoa hallinnonalojen tavoitteista.

Elina Ruuskanen mainitsi, että OM:n sovittelutyöryhmän raportti jaettiin NAPElle.

Pekka Heikkinen POHA:sta mainitsi, että poliisin ennalta estävän työn strategia on päättymässä.

Anne Kolehmainen OPH:sta esittäytyi OPH:n uutena (vara)jäsenenä.

Elisa Niklander Terveyden ja hyvinvoinninlaitokselta (THL) kertoi, että Tuija Heimonen on aloittanut MARAK-suunnittelijana. MARAK-työn tueksi perustetaan asiantuntijaryhmä, jota Heimonen koordinoi. Niklander mainitsi myös osallistuneensa Romaniassa järjestettyyn asiantuntijakokoukseen, jossa käsiteltiin riskinarviointimenetelmiä usean maan toimesta. Lisäksi THL järjestää syksyllä monitieteisen väkivaltaseminaarin.

Valtioneuvoston ihmiskaupan vastaisen työn koordinaattori Venla Roth kertoi, että oikeusministeriö on saanut ulkoministeriöltä rahoituksen Itämeren maiden neuvoston pj-kauden aikana toteutettavaan hankkeeseen, aiheena on lapsiin kohdistuva ihmiskauppa ja väkivalta. Hankkeessa jaetaan parhaita käytäntöjä myös Ukrainan sotapakolaisten vastaanotosta ja kotoutumisesta Itämeren maissa. Hanke toteutetaan yhdessä STM:n ja TEM:n kanssa. Roth on yhteydessä myös OKM:öön, kun hanke alkaa syksyllä. Hankkeeseen palkataan oikeusministeriöön hankepäällikkö. Suomen pj-kausi alkaa heinäkuun alussa ja kestää vuoden.

Tarja Tenkula Hyvil Oy:stä kertoi, että marraskuussa järjestetään yhdenvertaisuusfoorumi.

Pekka Hänninen tilastokeskuksesta kertoi UNODC:n ja Eurostatin kv. rikostilastotiedonkeruusta. Tilastokeskuksen omista tiedoista koostetaan (OM, SM, Rikosseuraamuslaitos jne.) perhe- ja lähisuhdeväkivallan tilastojulkaisu 10/2023.

Pia Mäenpää Valtakunnansyyttäjän toimistosta kertoi, että NAPEn jäsen Peter Levlin on jäämässä eläkkeelle. Mäenpää mainitsi myös Barnahus-koulutuskierroksesta syyttäjille ja poliisille. Koulutukset koskevat mm. lapsiin kohdistuvia rikoksia, ja seulamenettelyä rajoittamismenettelyyn liittyen.

Elina Kervinen kertoi NAPEn suunnittelemista tilaisuuksista tulevalle syksylle:

- o lähisuhdeväkivallan sovittelun pyöreä pöytä
- o vammaisiin henkilöihin kohdistuva väkivalta -webinaari NAPEn ja THL:n kanssa yhteistyössä

- 25.11. NKV-päivän tienoilla järjestetään seminaari Euroopan neuvoston yleissuosituksesta naisiin kohdistuvan väkivallan digitaalisesta ulottuvuudesta.

9 Muut asiat

NAPEn seuraavat kokoukset

NAPE 3/2023 - ti 5.9. klo 9–12 (Huom! Päätettiin, että tämä on läsnäolokokous Meritullinkadulla STM:ssä.)

NAPE 4/2023 - to 26.10. klo 12–15

NAPE 5/2023 - to 14.12. klo 9–12

10 Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja Jari Keinänen kiitti osallistujia kokouksesta ja päätti kokouksen.

JAKELU

Toimikunnan jäsenet ja varajäsenet
Pysyvät asiantuntijat
Erikseen kutsutut asiantuntijat